

EKSAMENSSAMARBEIDENDE FORKURSINSTITUSJONER
Forkurs for ingeniørutdanning og maritim høgskoleutdanning
Universitetet i Stavanger, Universitetet i Tromsø, Høgskolen i Buskerud og Vestfold,
Høgskolen i Sogn og Fjordane, Høgskolen i Sør-Trøndelag, Høgskolen i Telemark,
Høgskolen i Østfold, Høgskolen i Ålesund, Sjøkrigsskolen, Rogaland kurs- og kompetansesenter

Eksamensoppgave

1. juni 2015

NORSK

Bokmål

**Eksamenstid:
5 timer**

Hjelpemidler:
Ordbok/ordliste i henhold til gjeldende fagplan

Andre opplysninger:
Dette oppgavesettet inneholder to oppgaver. Du skal svare på begge,
men ikke på alle deloppgavene. Se oppgavetekstene.

Vedlagt finner du også et utvalg tekster. Noen av tekstene inngår direkte i enkelte av oppgavene, mens andre kan inneholde noe bakgrunnsstoff. Se oppgavetekstene.

Oppgavesettet har tre tekstsider medregnet forsiden, og i tillegg fem vedlegg.

OPPGAVE 1

Du jobber som byggingeniør i bedriften MachoBYGG AS. Bedriften er i omstilling, og ønsker å fokusere mer på innovasjon og utvikling enn service-relaterte tjenester. Et stort problem i bedriften er underskuddet av kvinnelige ansatte. Dette går utover kreativiteten, det sosiale og evnen bedriften har til å diskutere omstillingen på en fornuftig måte. Bedriften innkaller til et møte der formålet er å finne nye måter å tiltrekke seg kvinner. Du blir valgt til referent i møtet.

a)

Skriv referatet fra møtet. Husk krav til formelle elementer.

b)

På møtet blir dere enige om at dere skal rekruttere kvinner ved å gjennomføre en stand på en karrieredag ved en høgskole i nærområdet. For å få midler til å gjennomføre dette trenger bedriften økonomisk støtte. Det blir bestemt på møtet at dere skal søke kommunen om 30000 kr for å dekke utgiftene.

Skriv søknaden.

OPPGAVE 2 (velg én av oppgavene)

a)

Vedlagt er en annonse hentet fra *Aftenposten Innsikt* nr. 10 fra november 2014, «Din viktigste arving kan være en du aldri har møtt» (vedlegg 1).

Gjør greie for oppbygging og virkemidler i annonsen. Gjør rede for din mening om temaet som blir tatt opp.

b)

Vedlagt er en tekst hentet fra *Sagat* 31.01.2015, «PST tulla om mulla?» (vedlegg 2).

Gjør greie for hovedsynspunkt, argumentasjon, språkbruk og andre virkemidler i innlegget. Vurder forfatterens saklighet og troverdighet. Gjør til slutt kort rede for din mening om det temaet som blir tatt opp.

c)

Vedlagt er en tekst skrevet av Lars Keilhau publisert i *aftenposten.no* 16.12.2014, «Det kan du bite deg i nesen på!» (vedlegg 3).

Det norske språk påvirkes fra flere hold i dagens samfunn. Både det muntlige og skriftlige språket utvikles og endres. Drøft norsk språkutvikling. Velg sjanger selv. Vær tydelig i sjangervalget ditt.

d)

Vedlagt er en artikkel skrevet av Lone Lohne publisert på www.dn.no (*Dagens Næringsliv*) 10.12.2014, «Dropp forelesning – få bedre studenter» (vedlegg 4).

Drøft temaet som blir tatt opp i artikkelen.

e)

Vedlagt er en tekst skrevet av den norske hip-hop-gruppa Klovner i kamp, «*Nattens sønner*» fra 2001 (vedlegg 5).

Analyser teksten. Forklar bruken av språklige virkemidler. Forsøk å plassere teksten i en litteraturhistorisk sammenheng. Gi din egen mening om tematikken i teksten.

DIN VIKTIGSTE ARVING KAN VÆRE EN DU ALDRI HAR MØTT.

Det finnes mange gode grunner til å skrive testamente. Du får en anledning til å tenke med takknemlighet på de materielle verdiene du har. Du skåner dine etterlatte for den vanskelige oppgaven det er å fordele verdier den dagen livet ditt er over. Og du får en mulighet til å gi framtidige gaver til mennesker som står deg nær – eller som du aldri har møtt.

Testamentariske gaver til humanitære organisasjoner er fritatt for arveavgift og går derfor uavkortet til arbeid for dem som trenger det mest. Leger Uten Grenser gir rask medisinsk hjelp til mennesker over hele verden. Vår uavhengighet og nøytralitet gjør det mulig for oss å redde liv i krise- og konfliktområder. Ved å tilgodese Leger Uten Grenser i ditt testamente, etterlater du deg en framtid til mennesker du aldri har møtt.

SKRIV TESTAMENTE.

Ønsker du mer informasjon eller gratis advokathjelp, ta kontakt med Ane Nustad på tlf. 23 31 66 12.
www.legerutenengrenser.no/testament

Oddjo på en lørdag:

PST tuila om muilla?

ADVARSEL: Denne spalte kan inneholde spor av ironi og artydninger av humor. Kun til sporadisk utvortes bruk for personer med svakt utviklet humor eller misdannede og/eller dårlig utviklede smilbånd. Lokal irritasjon er rapportert.

Politets sikkerhetsjefeneste (PST) mener det er for drøyt å sende Mulla Krekar til Nord-Norge. PST mener at mulla'en er en livsfarlig trussel mot rikets sikkerhet. Men det er grenser for alt. De vil ikke at han skal komme nordover til oss. PST mener at en plassering av Mulla Krekar i Finnmark og Troms vil være «uforholdsmessig» med tanke på besøk fra hans nærmeste familie.

En slik plassering vil også kunne bære preg av en overreaksjon fra myndighetenes side, heter det seg. PST mener med andre ord at det er hensynstult å ikke sende ham nord for Namsskogan. Begynner de å bli bløte der i gården? Eller kanskje ikke.

Hvis PST har gjort jobben sin, og det har de tydeligvis, så vet de jo at vi som bor her oppe, lever under forferdelige forhold. Og PST vil altså ikke sende mulla'en hit til oss barske og kuldeherdede «nordlendinger». Det får holde med forvisning til Kyrksæterøra i Sør-Trøndelag.

Skal han sendes så langt ut i hutt-heita og gokk som hit, så vil det være en overreaksjon. Vi kan bare gratulere PST med gode ord som vi lover at vi skal glemme i våre hjerter til neste gang, selv om vi for øyeblikket abso-lutt er på randen til å overreagere.

Men kanskje mener PST egentlig at man ikke kan ha masse islamister løpende rundt her i nord, som et unød-vendig tillegg til alle de problemene vi har fra tør av. For man vet jo at en mulla har masse tilhengere, og de vil selvfølgelig følge etter ham nordover. Og da ville vi jo virkelig ha det gående her.

Hvis mulla'en og hans tilhenger-skare hadde kommet hit til oss, så kunne vi i løpet av kort tid for eksempel risikert å bli vekket en tidlig søn-

dag formiddag av bønnerop fra høyt-talene i nærmeste moské. Med årene har vi lært oss litt om hvordan slike rop høres ut, og vi må bare påpeke at bønnerop fra moskeer så til de grader er noe helt annet enn den herlige lyden av folkekirkelokker, som enkelte mentalt forkrøplede hedninger i våre områder kan finne på å klage over en vakker søndag morgen, ofte etter intense festligheter dagen og natten før.

Slik sett vil PST, kanskje ikke helt overlagt, skåne oss for massive kulturrelle og religiøse problemer. Det er absolutt mer enn nok allerede, med både samer og kvener og læstadianere og pinsevenner og Jehovas vitner og hva vet vi, om vi ikke også skal måtte prøve å forholde oss noenlunde edrueelig og høflig overfor en flokk innbitte islamister i tillegg.

Slik sett skal vi kanskje være takknemlige for den omsorgen som PST i praksis har vist for oss her oppe i det kalde, ugjestnilde og øde nord. Vi er altså fortsatt henvist til å ordne med en eventuell befolkningsøkning på egenhånd. Det er i alle fall et lyspunkt.

u Søgat " 31.01.2015

Det kan du bite deg i nesen på!

Vi utfordret tre glade språknerder: Kom med et knippe språkperler du synes vi burde hente frem fra glemmeordboken.

Lars Keilhau

Oppdatert: 29.des. 2014 10:58

Ordmester I: Petter Schjerven

FOTO: Nejad, Arash

Ordmester II: Per-Erik Kirkeby

FOTO: Tor G. Stenersen

Ordmester III: Yann de Caprona

FOTO: Dan Petter Neegaard

I dag er du sur, men før i tiden var du gnaven. Ord og uttrykk fornyes hele tiden, men er det ikke synd at de gamle «klassikerne» hives på bålet? Det synes vi.

Så synes herrene Petter Schjerven, Yann de Caprona og Per-Erik Kirkeby også. Alle tre med delvis gigantiske ordbøker på merittlisten. Alle tre hev seg over oppgaven med stor *hugprud!* (se ordliste). For ingen av dem er mehe'er eller bøtteknotter (se ordliste *igjen*).

Vi ba dem forøvrig om å holde seg innenfor kategorien mellommenneskelige forhold, ellers hadde dette gått over alle støvleskaft.

Berikelse!

Alle ordene og uttrykkene nedenfor mener vi kan være med på å berike språket ditt - gjøre det mer fargerikt, om du vil. Dessuten vil du i visse kretser mest sannsynlig vekke en smule oppmerksomhet ved å benytte deg av ord alle trodde var bortevekk.

Kanskje du til og med kan være med på å danne en ny-gammel språktrend? For når noen hører noe de synes er *kult* (ordbok ikke nødvendig) så begynner de å bruke det selv. Og med ett er det du som har æren for at ærverdige «lurendreier», «hugprud», «yppal» og «øyenskalk» brukes over det ganske land igjen.

Tenk Dem det, De!

Hva våger du å kalle meg!

Nek: Ditt nek! Idiot, veldig dum person.

Brødhue: Dum

Mehe: Slapp, uselvstendig person, dott, fjott.

Bøtteknott: Liten, tett gutt/mann

Og da ropte jeg!

Det kan du bite deg i nesen på! Det kan du være sikker på! Det kan du banne på!

Splitte mine bramseil!: Dæven!

Det er bare sånn de er

Underskjønn: Vidunderlig skjønn.

Adonis: Vakker og velskapt ung mann (egentlig navn på en gud i gresk mytologi som var Afrodites yndling), *Han er ikke noe adonis.*

Buljongpar: I skøytelep: Lite interessant par (slik at publikum i stedet for å følge med kan drikke buljong) og i dag kanskje også «kjedelig par i selskapslivet eller i konkurranser».

Kokotte: Kvinne som lever av sine kjærlighetsforhold (fra fransk *cocotte*, egentlig «liten høne»).

Jentefut: Rundbrenner, skjørtejeger.

Kubikksjarmør: Uttrykk fra 1960-tallet da gutter med motorsykler skulle være uimotståelige.

Jenter som ble med og satte seg bak på motorsyklene ble kalt **eksosryper**.

Tertefin: overdrevent fin; snerpet.

Øyenskalk: Hykler, *øyentjener* «person som arbeider bare når det kan sees av andre, især av overordnede» (fra lavtysk, tysk).

Som julekvelden på kjærringa

Bragt til tiggerstaven: Oslo Vei konkurs

FOTO: Poppe, Cornelius

Bli brakt til tiggerstaven: Miste alt man eier.

Dele bord og seng: Leve sammen.

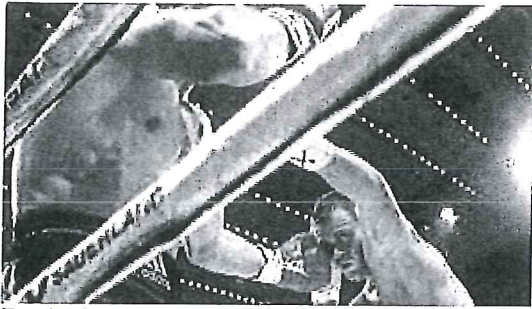
Ha en bisp til morbror: Ha gode forbindelser.

Bardus: Brått, uventet.

Hva er det du holder på med?

Gi noen på båten: Gjøre det slutt med noen/slå opp med noen/dumpe noen.

Pakke snippesken: Pakke sammen sakene sine og dra sin vei.

Bunter hverandre sammen: Tim Robin Lihaug (t.h.) og George Beroshvili fra Georgia.

FOTO: Aserud, Lise

Bunte noen: Slå noen sønder og sammen.

Gante(s): Fjase, flørte, spøke (jamfør norr. *ganti* «narr»), *Han hadde annet å gjøre enn gantes med fru* (Undset).

Køpenickiade: (frekt forsøk på) bløff, svindel (etter den tyske byen *Köpenick*, der en skomaker utgav seg for å være kaptein og fikk utlevert bykassen etter militær ordre).

Lefle: Smiske, jatte, til en viss grad godta (av tysk/lavtysk), *Min elskov er ikke leflende som de veke kvinders* (Ibsen).

Måle noen skjeppe full: La noen få høre den hele og fulle sannhet.

De gode, de onde og de stygge

Ikke gjøre en katt fortred: Være snill som et lam/være helt harmløs eller ufarlig.

Atal: Plagsom, ufordragelig, ekkel.

Olm: Sint, folkevond.

Gem: Grei, sporty, være med på.

Lurendreier: En som ikke er helt til å stole på.

Spilloppmaker: Skøyer, useriøs tullebukk.

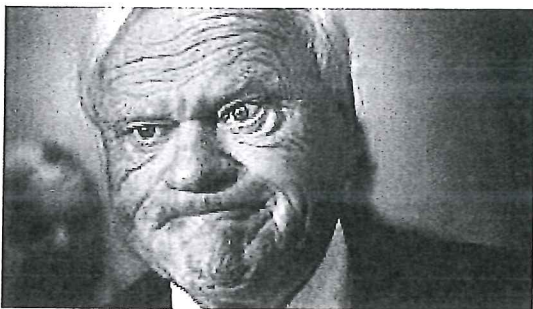
Yppal: Bråkmaker.

Drukkenbolt: Dranker, alkoholmisbruker.

Johan / johan-fyr: Kjedelig, ukul, streit, ikke med på moro.

Eis enfresser: Storskryter, *En Eis enfresser, der som slaaer i Bordet* (Welhaven).

Grillefenger: Person med alle slags *griller* «underlige innfall», fantast.

Havesyk: Johan Fredriksen.

FOTO: Junge, Heiko

Havesyk: Grisk etter gods, penger (av tysk *Habsucht*, opprinnelig «eiendom»).

Hugprud: modig, storsinnet, *Hugprud hustru har heltens behov* (Ibsen).

Gå eller være på koturner: Ordlegge seg svulstig, oppstyttet. *Kortune* (opprinnelig et gresk ord) er en «sko med tykk såle og høy hæl som ble brukt av antikkens tragedieskuespillere».

Nå må du ta deg sammen!

Være på en snei: Være lettere beruset/være brisen/være på en snurr.

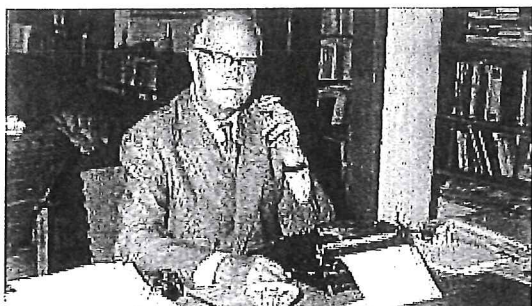
Være på støvlene el. være på en støvel: Være lettere beruset/være brisen/være på en snurr.

Gnaven: Gretten, sur, *Den gnavne Halvtide, før man gikk til bords* (Jonas Lie).

Illsvien: Engstelig, plaget av samvittigheten.

Visdomsord og sånn

En svale gjør ingen sommer: Det at noe skjer én gang, betyr ikke at det vil skje flere ganger/man kan ikke si noe sikkert om fremtiden på grunnlag av ett enkelttilfelle)

En saga blott: Skrivemaskin OG røyking på kontoret.

FOTO: Nordby, Jan

Det er en saga blott: Det er noe som hører fortiden til.

Storveis: Storartet, flott.

Ueffen: Ikke verst, ganske bra.

Blant de blinde er den enøyde mann konge: (selvforklarende)

Kilder: Bokmålsordboka, Kristiansen og Lewin: Ordkiste med gamle ord og uttrykk, Den store norske bokmålsordboka, Petter Schjerven: Nostalgisk ordbok.

Publisert: 16.des. 2014 06:54

Dropp forelesning - få bedre studenter

Forfatter: Lone Lohne

- **Publiseringsdato: Dec 10, 2014 7:04 PM**
- **Sist oppdatert: Dec 10, 2014 7:04 PM**

Ut med tavleundervisning og tradisjonelle forelesninger. Aktiv læring gir ifølge forskere bedre karakterer og mindre frafall.

Foredragsholdere ved Danmarks universiteter bør droppe tavleundervisning og tradisjonelle forelesninger. Det er oppfordringen fra forsker Jesper Bruun ved Københavns Universitet, ifølge Vitenskab.dk.

Han viser til en omfattende undersøkelse som konkluderer med at studentene klarer seg langt bedre hvis de undervises gjennom aktiv læring, der de selv løser oppgaver, i stedet for å kun lytte passivt til læreren.

Undersøkelsen, som sammenligner tradisjonelle forelesninger med aktiv læring, er publisert i det anerkjente tidsskriften PNAS.

Forbedrer karakteren

De amerikanske forskerne konkluderer i undersøkelsen med at karaktergjennomsnittet økes med rundt seks prosent ved aktiv læring.

Studenter som har tradisjonell forelesning har ifølge forskerne 1,5 ganger større sannsynlighet for å droppe ut enn de om får aktiv læring.

- Det betyr at det er penger å spare på både antall prosent som består og frafall, hvis man legger om undervisningen på universitetene og går vekk fra de tradisjonelle forelesningene, sier Jesper Bruun, postdoc ved «Institutt for Naturfagenes Didaktikk» på Københavns Universitet, til Vitenskab.dk.

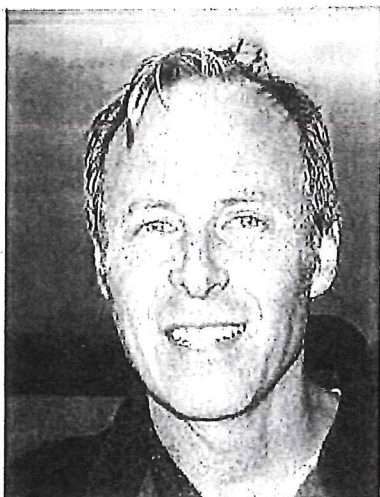
Studiene i undersøkelsen ser utelukkende på fagene naturvitenskap, teknologi, ingeniørvitenskap og matematikk.

Bruun forklarer at aktiv læring for eksempel kan være at studentene i begynnelsen av en time får en problemstilling, som de skal løse i løpet av timen - under veiledning fra læreren. Slik får studentene testet teori i praksis.

- Vi har et stort ansvar

Alex Strømme er dosent ved lærerutdanningen på NTNU. Han mener studentene har nytte av mer aktiv læring.

- Vi skal være litt forsiktig med å slå oss på brystet og si vi er der vi skal være, men vi etterstreber å gjøre møtet med studentene mindre formidlingspreget. Vi jobber for å gjøre studentene mer delaktige, og det er særlig viktig siden vi skal utdanne lærere. Det forutsetter selvsagt at studentene gjør det de skal for å forberede seg, sier han.

- Vi forutsetter at en student har en 40 timers arbeidsuke, der eksempelvis ti timer brukes til deltakelse på forelesninger, og 30 timer er egenstudie. Vi har derfor et stort ansvar for å legge til rette for at forelesningene og oppgavene de skal gjøre både under og utenom forelesningene er motiverende og engasjerende, sier han.

PISA+-undersøkelsen fra 2010, utført av Universitetet i Oslo, viste at omtrent halvparten av norsk, matematikk og engelskundervisningen i 9. klasse er forelesning. Den konkluderte med at noe av dette bør erstattes med en annen type deltagelse.

- Det samme tror jeg også gjelder ved universiteter, sier Strømme.

Bytter ut ren formidling

NTNU har, på initiativ fra rektor, et prosjekt for innovative læringsmetoder som heter «Smart læring».

- Det innebærer at vi prøver å legge en god del av tiden som før var på auditoriet – ut av auditoriet. Du kan kalle det aktiv, «smart», læring. Vi bytter ut ren formidling med dialog eller case, problemløsning eller diskusjon. Hvis studentene har forberedt seg til dette, kan den aktive læringen bli hensiktsmessig, sier Strømme.

«Nattens sønner»

Av: Klovner I Kamp

Fra: Bjølsen Hospital (2001)

//I Oslo bys kulisser kan du skimte nattens sønner/
 De var en familie på fire, en mor, en datter og to sønner.
 Den eldste solgte bøtter, rocka speed og eide gunner.
 Riktignok var den plombert men hadde likevel effekt,
 den ga respekt, skapte skrekk og jagde hverdagshelter vekk.
 Han begynte i det små, så ble han frekkere og frekkere.
 Det vakke lenger penger nok i hekkere.
 Så la han en plan med en kumpan og sammen stjal de en Merce.
 De kræsja inn i en databutikk og stakk av med stashet.
 Et brekk ble fort til flere, ville ha mere, gutten mista tellinga.
 Hvem vet hva som drev ham, var det spennna eller spenninga?
 Hans venner var harde, hans fiender var snuten.
 Ja, gutten var brått blitt voksen, familien greide'n seg uten.
 Han fikk seg fet leilighet.
 Å pule damer ble rutine, de tynne med silikon og masse brunkrem i trynet,
 som vil ha klær.
 Men han ga også damene sine - bank, uten å fortrekke en mine.
 For han var kald og hjerteløs, aldri nervøs, hard mot de harde,
 seriøst samvittighetsløs.
 Han brukte bol for å bli svær, tok sol og pleide seg selv.
 Han brukte avbitertang - når han krevde inn gjeld.
 Han sto hvis noen slo'n, han regjerte fra tronen,
 for han var kongen i miljøet og fornøyd med situasjonen.
 Men det var noe i drømmene hans om natta som plaga'n -
 det var en tolv år gammel spinkel, bleik og blodig gutt som jaga'n.

Synsvinkel?

uten fri

om eldste
sønner

(ref.)

//Pass deg nå. Veit du bare ville være rå. Du ville leve uten grenser,
 men det er en ting du ikke enser,
 samme hva du måtte tro så fikk det store konsekvenser.
 Pass deg nå, pass deg nå.//

Hun hadde mange drømmer, fikk den mannen hun elsket, to sønner og en datter,
 i mange år var huset fylt med av latter.

Kl. 5 etter arbeidet når mannen kom hjem, la han hendene rundt kona si
 og ga hun en klem.

Sånn holdt det frem, men en dag hoppa mannen over kosen.

Han stinka billig parfyme, og lukta ugler i mosen.

Så la han kortene på bordet
 og forklarte situasjonen.

Han hadde møtt en annen dame og ville skilles fra kona.

- hun ble sønderknust, ødelagt, desp og forbanna, men hun kjempa som en gal,
 for å få retten til barna.

Ville holde dem samla, og gi ungene kjærlighet,
 gi dem trygghet når de vokste opp og lære dem om ærlighet.

Det ble en tøff tid med regninger og mat som skulle kjøpes, hun jobba ekstra på kveldene for å få endene til å møtes. Og ungene de vokste opp, og måtte ta til takke med, at mora aldri var der når de trengte en å snakke med. Hun skjønte det og rømte inn i skuffelse og bitterhet, nå drakk hun - for å gjemme vekk sin dårlige samvittighet. Skremme vekk fornemmelsen av sakte å kveles i en tanke om at alt hun hadde ofret var forgjeves.

//Pass deg nå. Ingen er der til å passe på. Før du visste ordet av det, sa det søte livet ha det, det å reise seg er tøft når den du elsker går i fra deg. Pass deg nå, pass deg nå.//

Det er en evig søken fra den dagen man fødes. Jeg har eldre søsken sjæl så jeg veit hvordan det føles. For tidlig skal du krøkes om du god bror skal bli. Så før lillebror i historien vi forteller fylte ti var han sikker i sitt svar, han ville bli som broren var, stor og hard, der fant han trøsten i sin mangel av en far, men med dårlig karakterer fikk han masse stress fra moren, så han gjorde som broren, og ga F i hele skolen. Dette skjedde på den tiden da 501 var populært, han brøt seg inn i en sjappe og solgte det han hadde stjålet. Ville fortelle sin bror, han var så stolt og ville skryte, men broren lo bare rått av ham og kalte han en pyse. "Jeg skal nok bevise, at jeg kan tørre, at jeg duger" — Personlig. Men broren sa; "Du tør ikke en dritt, du bare juger". Jeg lover deg en storebror som håner deg er værre enn du aner, så nå lå han på sitt rom og lagde planer. Snøen kom den natten gutten tok affære, han sneik seg ut på balkongen, og klatra fort ned fra fjerde. Hva hadde han i gjære? Han gikk bort til en kjerre, fikk opp låsen, kobla motor'n, og fikk start på den dessverre. Hundre og tjue, hundre og tredve, plutselig gåre alt for fort. Så kommer et smell, det eksploderer i sort. Snøen faller og faller som for å si at alt er slutt. I vraket ligger liket av en 12 år gammel gutt.

//Hvil deg nå, du var den som ingen passet på. Du ville alle skulle se deg, men nå hviler du i fred, Jeg vet at englene skal passe på så ingenting skal skje deg. Hvil deg nå, hvil deg nå.//

/I Oslo bys kulisser kan du skimte nattens sønner/